

Niet alle ondernemingen willen een accountant met een rechte rug

Uit recent onderzoek blijkt dat accountingfirma's die de gebruiker van de jaarrekening duiden op een materiële zwakte in hun administratie, minder kans maken om door andere bedrijven te worden gecontracteerd.

Met andere woorden: als de controlerend accountant haar/zijn werk doet, door het publiek te attenderen op mogelijke zwaktes in de jaarrekening als gevolg van een gebrekkige administratie, dan weerhoudt dit andere bedrijven ervan deze accountant de boeken te laten controleren. Het onderzoek geeft aanleiding om de procedure op basis waarvan de accountant wordt aangesteld te heroverwegen.

Elizabeth Cowle en Stephen Rowe van de universiteit van Arkansas stellen dat elke uitspraak over materiële zwakheden in de administratie (internal controls) wordt afgestraft met een 2,2 procent lagere groei in het aantal klanten en met 6,1 procent lagere groei in omzet in het volgend jaar. Ze laten ook zien dat de effecten op omzet en klanten toenemen naarmate de klanten waarover een negatief oordeel wordt gegeven groter zijn. De resultaten impliceren dat de markt (externe) controlerend accountants afstraft voor het verstrekken van informatie die essentieel is voor de gebruikers van jaarrekeningen, zoals beleggers en leveranciers.

Twee conclusies

De bevindingen leiden in mijn ogen tot twee conclusies. In de eerste plaats moeten we in Nederland zo snel mogelijk externe accountants een opinie af laten geven over de kwaliteit van de gevoerde administratie (internal controls). In de tweede plaats moet de AFM erop toezien dat de auditcommissie en niet de raad van bestuur de externe accountant aanstuurt.

De externe accountant dient de opinie over de werking van de administratie (internal controls) af te geven, omdat uit het onderzoek blijkt dat (een aantal) bedrijven die zwakke systemen hebben, deze toestand willen verbergen. De accountant kan aan deze situatie een einde maken. De kans hierop wordt verder vergroot als ook de auditcommissie een uitspraak doet over de kwaliteit van de administratie. De gebruiker van de jaarrekening heeft er recht op te weten hoe betrouwbaar de cijfers zijn.

Controle op aanstelling en aansturing accountant

Verder geeft het onderzoek van Cowle en Rowe opnieuw aanleiding om de procedures rondom de aanstelling en aansturing van de controlerend accountant te herzien. Formeel geldt dat bij grote ondernemingen de Raad van Commissarissen de accountant aanstelt en aanstuurt. De facto is dat in te veel cases niet het geval en is het nog altijd de Raad van Bestuur die de keuze van de accountant bepaalt en ook vastlegt hoeveel werk deze mag doen. Kennelijk kunnen de accounting firma's naleving onvoldoende op eigen gezag afdwingen. Daaraan moet een halt worden toegeroepen. Dat kan ook, als de AFM actief toeziet op naleving van deze regel.

We weten uit onderzoek dat een intensieve betrokkenheid van leden van de auditcommissie bij de controleopdracht geassocieerd is met betere controles. Een sterkere rol van de auditcommissie in relatie tot de accountant werkt louterend en zal naar verwachting leiden tot een betere benoemingsprocedure en tot betere jaarafspraken over de inzet van de accountant bij de controle van de jaarrekening.

Advies CTA

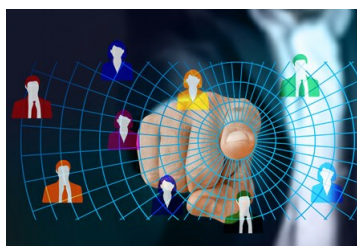
Op dit moment stelt de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) een advies op voor minister Hoekstra. In dat advies zal de noodzaak tot verdere regulering aan de orde komen. Bovengenoemd onderzoek geeft aanleiding om de wetgeving aan te scherpen, waar het de werking van de administratie betreft. Ook zou de AFM opdracht moeten krijgen toe te zien op de *de facto* naleving van bestaande wetgeving.

Deel dit artikel

Jan Bouwens is hoogleraar accounting UvA en research fellow University of Cambridge.

GERELATEERD

NIEUWS | 27 juli 2021

Kwaliteit wettelijke controles significant beter geworden sinds 2000

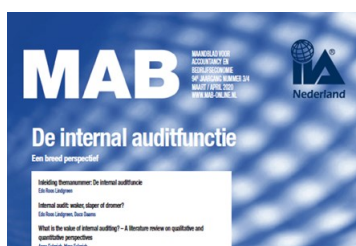
De kwaliteit van wettelijke controles van beursvennootschappen is in de periode 2000–2018 significant gestegen. Dit beeld komt niet goed naar voren uit de inspectieresultaten... →

ONDERZOEK | 30 juni 2021

FAR-conferentie 2021: 'The Human Factor'

Op 21 juni vond de jaarlijkse conferentie plaats van de Foundation for Auditing Research (FAR). Net als vorig jaar gebeurde dat online. Het congres bestond uit vier... →

NIEUWS | 22 april 2020

Themanummer MAB: De internal-auditfunctie wetenschappelijk belicht

Het Instituut voor Internal Auditors (IIA) en het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie (MAB) hebben samen een themanummer van het MAB uitgebracht, geheel... →

NIEUWS | 10 maart 2020

Heeft de verwachtingskloof zijn langste tijd gehad?

De tweede editie van de MAB-uitgave 'De controle verklaard' staat in het teken van verwachtingen en percepties. Wat hoogleraar Barbara Majoor betreft is het tijd... →

MAGAZINE | 13 december 2019

'Een accountant is niet wat men denkt'

Als inhoudsdeskundige niet-Europeaan verschaft de Amerikaanse hoogleraar Jere Francis een relatief objectieve kijk op actuele ontwikkelingen binnen de accountantscontrole... →
